

1 pav. Pamatas perkasoje 11 iš R. D. Zubricko nuotr.
Fig. 1. The foundation in trench 11, as seen from the E.

2 pav. Perkasa 2, XVII a. puodas. D. Zubricko nuotr.
Fig. 2. Trench 2, a 17th-century pot.

11, tirtoje palei Kolegijos gatvę. Bendrai žvalgomųjų ir detaliųjų tyrimų metu inventorinta 1650 vienetų XVI–XVIII a. radinių (2 pav.).

Vytauto, Kapų, Medeinės, and Kolegijos Streets

In 2016, a survey and excavation were conducted at the site of a new power cable route in Kražiai. A total of 231 m^2 was excavated and foundations (Fig.1), paving, and 1650 16th–18th-century finds were discovered (Fig. 2).

KRUONIS

Atas Žvirblys

Vilniaus gatvė 1

2016 m. lapkričio mėnesį Kruonio miestelio istoriniame centre (UK 17092), sklype Vilniaus g. 1 (Kaišiadorių r.) vykdyti žvalgomieji tyrimai. Jų metu ištirti du 2x1 (2 m^2) ir 1x1 m (1 m^2) dydžio šurfai – iš viso 3 m^2 plotas.

Tyrimų vieta yra Kruonio miestelio aikštės ŠV kampe, ties buvusia reikšminga kelių sankryža, kurioje kirtosi keliai iš Kauno į Merkinę ir iš Darsūniškio į Žiežmarius. Urbanistikos istoriko Algimanto Miškinio nuomone, iki XVI a. vidurio gyvenvietės branduolys buvo atokiau nuo šios sankryžos. Iš 1693 m. duomenų jau žinoma, kad sklypai prie aikštės, o kartu ir prie minėtų kelių sudarė beveik pusę visų miestelio sklypų. 1775 m. Kruonio dvaro inventoriuje minimi tik 2 sklypai prie miestelio aikštės, viename jų stovėjo vienintelė miestelyje smuklė. 1847 m. plane pirmą sykį gana detaliai užfiksuota Kruonio aikštė. Planuotų tyrimų vietoje, jos Š šone pažymėti 5 namai (Miškinis A., *Rytų Lietuvos miestai ir miesteliai*, V., 2002, kn. I, p. 167–189). XIX a. II pusėje turėjo būti pastatyta 2 aukštų medinė smuklė aikštės Š šone, numatytų tyrimų vietoje. 1986 m. smuklės pastatas savavališkai nugriautas Kruonio kolūkio pirmininko A. Vainausko iniciatyva.

Šurfas 1 tirtas sklypo V pusėje, į V nuo esančio gyvenamojo namo. 2x1 m dydžio šurfas ištirtas iki 1,35 m gylio nuo esamo žemės paviršiaus. Užfiksuotas iki 1,25 m storio kultūrinis sluoksnis. Tyrimų pradžioje po 8–12 cm storio velėna iki 57 cm gylio fiksuotas 3 horizontų (ruda žemė su smėlio priemaišomis, tamsiai pilka žemė, gelsvas smėlis) 40–48 cm storio

archeologiškai nevertingas kultūrinis sluoksnis. Pagal surastus radinius galima spręsti, kad sluoksnis formavosi XX a. II pusėje – XXI a.

Giliau, 47–82 cm gylyje tirtas 20–30 cm storio rausvo molio su rausvų plytų griuvenomis sluoksnis, kuriame rastas vienas buitinės keramikos fragmentas. Tęsiant kasinėjimus 0,75–1 m gylyje fiksuotas 15–20 cm storio šviesiai pilkos žemės sluoksnis be archeologinių radinių, o po juo 0,92–1 m gylyje pasiektas įžemio – gelsvo smėlio viršutinis horizontas.

Tiriant po jau minėtu griuvenų sluoksniu, ties šurfo R sienele 0,7–1,25 m gylyje užfiksuotas ūkinės duobės profilis. Duobės užpildas – juoda žemė su akmenimis ir pavienėmis rausvų plytų griuvenomis (1 pav.). Į šurfo plotą pateko ir buvo ištirtas apie 0,2–0,3 m^2 dydžio duobės plotas. Surinkta 13 vienetų XVI a. pabaiga – XVII a. I puse datuojamų plokštinių koklių fragmentų (2 pav.). Kokliai neglazūruoti, puošti geometriniais ornamentais. Duobė galėjo būti užpilta XVII a.

Šurfas 2 tirtas į V pusę nuo sklypo Vilniaus g. 1. Jo vieta buvo tuščiame žemės plote ties Vilniaus ir Kauno gatvių sankryža. 1x1 m dydžio šurfas ištirtas iki 1,05 m gylio nuo esamo žemės paviršiaus. Užfiksuotas iki 50 cm storio kultūrinis sluoksnis. Tyrimų pradžioje 10–15 cm gylyje prie šurfo V dalies atsidengė Š kryptimi orientuota 3 akmenų konstrukcija, tarpusavyje

2 pav. XVI a. pabaigos – XVII a. I pusės plokštinio koklio fragmentas iš šurfo 1. A. Žvirblio nuotr.

Fig. 2. A late 16th–first half of the 17th-century panel stove tile fragment from test pit 1.

1 pav. Šurfo 1 R sienelė iš V. A. Žvirblio nuotr.

Fig. 1. The E wall of test pit 1, as seen from the W.

3 pav. Šurfas 2 iš Š. A. Žvirblio nuotr.

Fig. 3. Test pit 2, as seen from the N.

surišta skiediniu (3 pav.). Akmenys stambūs – 26x23x18; 27x23x18; 29x23x19 cm dydžio. Šurfo Š dalyje užfiksuoti dar du 31x20x10 ir 19x14x10 cm dydžio tarpusavyje nesurišti akmenys. Remiantis istoriniais duomenimis, galima teigti, kad šurfe užfiksuotas XIX a. II pusėje statytos medinės smuklės pamato fragmentas. Šalia jo 10–20 cm gylyje tirtas 5 cm storio pilkos žemės, maišytos su gelsvu smėliu, sluoksnis be radinių. Tęsiant tyrimus 15–50 cm gylyje fiksuotas 25–30 cm storio pilkos žemės sluoksnis, kuriame surinkta pavienių XVII–XX a. radinių – keletas smulkių XVII–XIX a. datuojamų buitinės keramikos fragmentų, puodyninio–dubeninio koklio pakraštėlis, XX a. II puse datuojama vinis. Surinkti duomenys rodo, kad šioje vietoje yra susiformavęs XVII–XVIII a. kultūrinis sluoksnis, apardytas XIX a. II pusėje – XX a. vykdant įvairius statybų ir griovimo darbus.

Vilniaus St. 1

A field evaluation (two test pits totalling 3 m^2) was conducted on the plot at Vilniaus St. 1 in Kruonis (Kaišiadorys District). The section of a storage pit was recorded at a depth of 0.7–1.25 m in test pit 1 (Fig. 1). The pit contained fragments of late 16th–first half of the 17th-century panel stove tiles (Fig. 2). A cultural layer up to 50 cm thick was recorded in test pit 2 and a foundation fragment from a wooden inn built in the second half of the 19th century was unearthed at a depth of 10–5 cm (Fig. 3).

MERKINĖ

Linas Girlevičius

Bakšio gatvė 10

2016 m. atlikti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai sklype Bakšio g. 10, Merkinėje (Varėnos r.). Rekonstravus sklype buvusį tarybiniu laikotarpiu statytą vaikų darželio pastatą, jame įrengtas įvairių socialinių paslaugų centras. 2016 m. šiame objekte vykdyti baigiamieji statybos darbai – pastatyti lengvų konstrukcijų

1 pav. Šurfas 1 iš PR. L. Girlevičiaus nuotr.
Fig. 1. Test pit 1, as seen from the SE.

